

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חברת הכנסת מרב מיכאלי

פ/25/2187

הצעת חוק מרשם האוכלוסין (תיקון – רישום בת זוג או בן זוג כהורה), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 21 בחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה–1965¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 21 –

(1) בכותרת השוליים, במקום "שם האב כשהאישה פנויה" יבוא "רישום הורה";

(2) האמור בו יסומן "א)", ואחריו יבוא :

"(ב) שם בת הזוג, שהיא ידועה בציבור או נשואה, של אם הילד הנולד מתרומת זרע יירשם כהורה של הילד האמור על פי הודעת האם ובת הזוג כאחת, או על פי פסק דין של בית משפט או בית דין מוסמך.

(ג) שם בן הזוג, שהוא ידוע בציבור או נשוי, של אב לילד הנולד מתרומת ביצית יירשם כהורה של הילד האמור על פי הודעת האב ובן הזוג כאחד, או על פי פסק דין של בית משפט או בית דין מוסמך."

2. הוראת מעבר בת או בן זוג שהחלו בהליך אימוץ שטרם הושלם ערב תחילתו של חוק זה, יוכלו להירשם במרשם האוכלוסין לפי הוראות סעיף 21 לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה, אף ללא צורך בהשלמת הליך האימוץ.

דבר ה ס ב ר

בישראל של המאה ה-21 ישנן משפחות רבות החורגות מהגדרת המשפחה המסורתית של אב, אם וילדים. קבוצה בולטת בקרב משפחות אלו הם בנות או בני זוג מאותו המין. בשנים האחרונות גוברת המגמה בקרב זוגות נשים וזוגות גברים להביא ילדים לעולם, דרך שימוש בטכנולוגיות פריון קיימות (לרוב, תרומת זרע אצל זוגות נשים ותרומת ביצית ושימוש באם פונדקאית בזוגות גברים).

מטרתה של הצעת החוק היא לאפשר הליך של רישום בת או בן הזוג, שאינם ההורה הביולוגי, בסמוך לאחר לידת הילד או הילדה. ברוב המקרים מדובר בזוגות הבוחרים להביא יחד ילד לעולם, ובשל המנגנון הביולוגי רק אחד ההורים יכולים להיות קשורים ביולוגית לילד, הגם ששני ההורים

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 270.

מתפקדים כהורים מלאים לכל דבר ועניין.

בהתאם למצב החוקי הקיים, בני זוג, גבר ואישה, נשואים, נרשמים באופן אוטומטי כהורי הילד או הילדה הנולדים. במקרה של ילד הנולד לאישה פנויה, סעיף 21 לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, קובע שאבי הילד יירשם על פי הודעת האב והאם כאחד, או על פי פסק דין של בית משפט או בית דין מוסמך, וזאת ללא כל דרישה להוכחת קשר ביולוגי בין הגבר הנרשם ובין הילד או הילדה הנולדים.

הצעת החוק באה להשוות את מעמדם של זוגות חד מיניים למצבם של זוגות הטרוסקסואלים בכל הנוגע לרישום בת או בן הזוג כהורה, ובפרט ביחס לזוגות הטרוסקסואלים העושים שימוש בתרומת זרע. עד עתה נדרשים בת או בן הזוג שאינם ההורה הביולוגי לעבור תהליך בירוקרטי של אימוץ על מנת להירשם כהורי הילדים. יצוין שביום 12.5.2012 הודיע היועץ המשפטי לממשלה כי מעתה בן זוג של הורה פונדקאי לא יזדקק לתהליך אימוץ ממושך. הואיל וברוב המוחלט של המקרים זוג נשים אינן משתמשות בפונדקאית לצורך הבאת ילדים לעולם, הודעת היועץ המשפטי רלוונטית לזוגות גברים חד מיניים, ולא פותרת את מצבן של נשים, שבהתאם לנתונים להלן, נדרשות ליותר צווי אימוץ.

בשל העובדה שישנם מאות תיקים בתהליכי אימוץ שטרם הושלמו, מוצע לקבוע הוראת מעבר שזוג שהחל בתהליכי אימוץ שטרם הושלמו, יוכל להירשם מיום פרסומו של חוק זה, ללא צורך בהשלמת הליך האימוץ.

בהתאם לנתונים שהתקבלו מהשירות למען הילד, ביום 3.4.2013, מדי שנה עולה מספר הבקשות לצווי אימוץ במשפחות חד מיניות, כשבשנת 2012 הוגשו 176 בקשות לצווי אימוץ במשפחות חד מיניות, מתוכם 58 גברים ו-116 נשים. מספר הבקשות לצווי אימוץ במשפחות חד מיניות שהתקבלו בשנת 2012 עומד על שני שלישים מסך מספר הבקשות לצווי אימוץ קרובים שהתקבלו בסך הכל. עוד נמסר שלמעט בקשות בודדות מאוד, כל הפניות לבקשות לצווי אימוץ הן במשפחות חד מיניות מאושרות. יש לציין שהצעת החוק אינה כוללת הסדר רישום חלופי בכל הנוגע לילדים מקשר קודם של בת או בן הזוג כך שהליך אימוץ קרובים במקרים אלה יישאר על כנו.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/1432), על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי (פ/20/3792), על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי (פ/23/751) ועל ידי חבר הכנסת ניצן הורוביץ (פ/23/349) ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/124).

הצעת החוק זהה לפ/24/124 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו בשבט התשפ"ג (06.02.2023)